

Parlamentul
Republicii Moldova

SGJ-07 | nr. 290
19 Aprilie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes raional pentru lucrările de reabilitare și extindere a drumului din satul Bobletici raionul Sîngerei (L287.1) spre satul Drujba raionul Ungheni (nr. 139 din 14.04.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de dl Lilian Carp, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.
2. Proiectul de lege are drept scop declararea utilității publice de interes raional lucrările de reabilitare și extindere a drumului din satul Bobletici raionul Sîngerei (L287.1) spre satul Drujba raionul Ungheni, în temeiul art. 5 alin. (1) lit. d), și alin. (3), art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.
3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.
4. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, relevăm că pe lângă avizul Guvernului Republicii Moldova care va cuprinde opinia Ministerului Finanțelor, este necesară efectuarea expertizei anticorupție de către de Centrul Național Anticorupție, potrivit art. 35 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.
5. Proiectul de lege vine să asigure realizarea angajamentelor ce se cuprind în proiectul investițional transfrontalier „Creșterea accesibilității transfrontaliere prin modernizarea infrastructurii de interes local din județul Iași România și raionul Sîngerei Republica Moldova” cu finanțare

din sursele Uniunii Europene prin Programul Operațional comun România-Republica Moldova 2014-2020, aprobat de către Comisia Europeană prin Decizia nr. 9155/20155.

În acest context, pentru realizarea lucrărilor de reabilitare și extindere a drumului menționat, este necesară exproprierea bunurilor imobile proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, situate în extravilanul și/sau intravilanul localităților prevăzute la Articolul 1 din proiectul de lege.

Reținem că, lucrările respective, pentru care este necesară exproprierea cad sub incidența art.5 alin.(1) lit. d) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999- *căile de comunicații și clădirile aferente lor, trasarea, alinierea și lărgirea străzilor.*

Consecvent, menționăm că instituția dreptului de proprietate este protejată atât de legislația națională, cât și cea internațională. Motiv pentru care, potrivit art. 46 alin.(2) din Legea Supremă, *nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.* Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, *nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.*

Adițional, subliniem că, Curtea Constituțională reține că exproprierea este una din cele mai severe măsuri care poate fi luată cu privire la dreptul de proprietate privată, deoarece nu este doar o simplă limitare a dreptului, ci duce la pierderea acestuia.

Prin urmare, privarea de proprietate impune obligația statului de a despăgubi pe proprietar, pentru că fără plata unei sume rezonabile, raportată la valoarea bunului, măsura constituie o atingere excesivă a dreptului la respectarea bunurilor sale. Imposibilitatea de a obține o despăgubire echitabilă în cadrul privării de proprietate constituie o rupere a echilibrului între necesitatea protecției dreptului de proprietate și exigentele de ordin general. (Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 30/2016, pct. 52 și pct. 55)

6. Ținând cont de faptul că prevederile art. 6 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 488/1999 stabilesc expres că *utilitatea publică se declară pentru lucrările de interes comun al mai multor raioane și/sau municipii de către consiliile lor*, iar în caz de divergențe – de către Guvern, propunem completarea Articolului 1 din proiect cu alineatul (2) care ar stabili în mod expres că: „Prin derogare de la art. 6 alin.(1) lit. a) și lit. c) lucrările de reabilitare și extindere a drumului din satul Bobletici raionul Sîngerei (L287.1) spre satul Drujba raionul Ungheni sunt declarate de utilitate publică de către Parlament”.

Declararea utilității publice a lucrărilor menționate la Articolul 1 din proiect prin lege organică, este determinată de relevanța proiectului investițional transfrontalier „Creșterea accesibilității transfrontaliere prin modernizarea infrastructurii de interes local din județul Iași România și raionul Sîngerei Republica Moldova”. Respectiv, prioritatea 3.1 din

Obiectivul tematic 7 al Programului nominalizat îl constituie *dezvoltarea transportului transfrontalier și a infrastructurii TIC*.

Totodată, potrivit Notei informative, constatăm că drumul respectiv (L287.1) ar oferi accesul direct la traseul republican R-1, Chișinău – Ungheni și respectiv ar asigura în mod direct accesul la punctele de trecere vamală Sculeni, Ungheni, Leușeni precum și vama feroviară Ungheni prin s. Cornești – punctul de trecere a trenului expres Chișinău-Ungheni-București și trenul Chișinău – Ungheni-Iași.

Subsecvent, urmare a impedimentelor de natură normativă (*în speță* Legea nr. 488/1999) care au făcut imposibilă îndeplinirea angajamentelor asumate de autoritățile publice locale de nivelul II din Republica Moldova, declararea lucrărilor respective de utilitate publică de către Parlament, este inerentă.

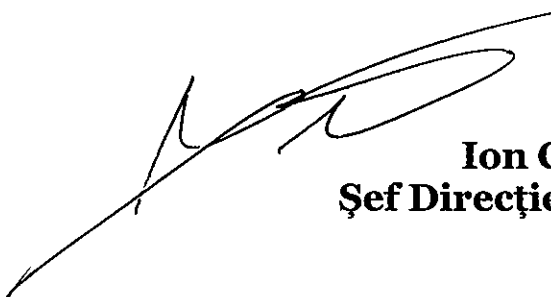
Respectiv, din preambul textul „și al art. 6 alin.(1) lit a) se va exclude.

7. La Articolul 3 din proiectul de lege, textul „lucrări de construcție prevăzute la art. 2” urmează a fi substituit cu „lucrările de interes raional de reabilitare și extindere a drumului de acces din satul Bobletici raionul Sîngerei (L287.1) spre satul Drujba raionul Ungheni”, întrucât art. 2 face trimitere la obiectele exproprierii.

8. Din preambulul proiectului de lege se va exclude anul „1999”, ca fiind de prisos.

9. La Articolul 5 alin.(2) din proiectul de lege, după cuvintele „precum și” se va introduce conjuncția „din”.

În concluzie, relevăm că la examinarea proiectului urmează a se ține cont de obiecțiile invocate în prezentul aviz, iar oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
Tel. 820-183